

WOJEWODA ŚLĄSKI

NPII.4131.1.314.2025

Katowice, dnia 30 kwietnia 2025 r.

Rada Gminy Ujszoły

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr IX/80/2025 Rady Gminy Ujszoły z dnia 27 marca 2025 r. w sprawie określenia zasad sprawienia pogrzebu oraz zwrotu kosztów pogrzebu realizowanych przez Gminę Ujszoły, w części określonej w:

- 1) tytule uchwały w zakresie wyrazów: „oraz zwrotu kosztów pogrzebu realizowanych przez Gminę Ujszoły”, § 1 uchwały w zakresie wyrazów: „oraz zasady zwrotu kosztów poniesionych” i „związanych ze sprawieniem pogrzebu” wraz z poprzedzającym je przecinkiem, § 9 i § 10 uchwały - jako sprzecznej z art. 96 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.), dalej jako: *ustawa o pomocy społecznej*,
- 2) § 2 uchwały w zakresie wyrazów: „które zamieszkiwały lub przebywały na terenie gminy, w tym osobom bezdomnym, w odniesieniu do których nie ustalono osób zobowiązanych do dokonania pochówku” - jako sprzecznej z art. 44 ustawy o pomocy społecznej w związku z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2024 r. poz. 576), dalej jako: *ustawa o cmentarzach i chowaniu zmarłych*,
- 3) § 6 uchwały w zakresie sformułowania: „a w szczególności” zawartego we wstępie do wyliczenia, wraz z poprzedzającym go przecinkiem - jako sprzecznej z art. 44 ustawy o pomocy społecznej,
- 4) § 7 ust. 1 i 2 oraz § 8 - jako sprzecznej z art. 44 ustawy o pomocy społecznej w związku z art. 96 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 27 marca 2025 r. Rada Gminy Ujszoły przyjęła uchwałę Nr IX/80/2025 w sprawie określenia zasad sprawienia pogrzebu oraz zwrotu kosztów pogrzebu realizowanych przez Gminę Ujszoły, dalej jako: *uchwała*.

W podstawie prawnej uchwały wskazano m.in. art. 17 ust. 1 pkt 15, art. 44 i art. 96 ust. 3 i 4 ustawy o pomocy społecznej.

Wskazana uchwała została doręczona organowi nadzoru w dniu 31 marca 2025 r.

W ocenie organu nadzoru przedmiotowa uchwała powinna zostać wyeliminowana z obrotu prawnego w części, z przyczyn opisanych poniżej.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej: *Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym.* Natomiast, art. 44 ustawy o pomocy społecznej stanowi, iż: *Sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego.* Z kolei zgodnie art. 36 ust. 2 lit. f ww. ustawy, sprawienie pogrzebu stanowi świadczenie niepieniężne z pomocy społecznej. Kolejno, zgodnie z art. 106 ust. 2 ww. ustawy, udzielenie świadczenia w postaci sprawienia pogrzebu nie wymaga wydania decyzji administracyjnej. W art. 110 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej określono, że: *Zadania pomocy społecznej w gminach wykonują jednostki organizacyjne - ośrodki pomocy społecznej lub centra usług społecznych, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.*

Zgodnie z powołanym już przepisem art. 44 ustawy o pomocy społecznej sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego. Tym samym sprawienie pogrzebu, odbywa się z zachowaniem dwóch warunków wynikających bezpośrednio z tego przepisu. Po pierwsze, sprawienie pogrzebu nie może nastąpić inaczej niż tylko w sposób ustalony przez gminę, a po drugie, powinno przebiegać zgodnie z wyznaniem zmarłego. O ile realizacja drugiego elementu nakazu, to jest *sprawienie pogrzebu zgodnie z wyznaniem zmarłego* nie wymaga formułowania przez gminę żadnych aktów prawnych (wystarczy bowiem ustalić przejawianą podczas życia zmarłego przynależność do jednego z Kościołów, związków wyznaniowych lub innych grup wyznaniowych, ewentualnie zbadać, czy zagadnienia grzebania zmarłych danego wyznania nie zostały unormowane w odrębnym akcie normatywnym - w umowie międzynarodowej albo w ustawie), to przy realizacji pierwszego elementu dyspozycji konieczne jest istnienie formalnych reguł gminnych *ustalających sposób sprawienia pogrzebu.*

Dla sprecyzowania zakresu obowiązku gminy wynikającego z art. 44 ustawy o pomocy społecznej niezbędne będzie określenie zakresu pojęciowego terminu w *ustalony sposób*. Z uwagi na brak legalnej definicji obu tych pojęć, należy sięgnąć do ich definicji językowej. Słownik języka polskiego, Wydawnictwa Naukowego PWN definiuje „sposób” jako *określony tryb postępowania, forma wykonania czegoś, czyjegoś zachowania, to, co umożliwi osiągnięcie lub wykonanie czegoś* (Warszawa 2002 r.). Pojęcie *ustalony* natomiast jako imiesłów od czasownika *ustalać* będzie rozumiane jako: *szczegółowo określony, rozstrzygnięty co do ostatecznej formy, przebiegu, postaci; sprecyzowany, oznaczony, zdefiniowany* (tamże).

Przez ustawowy nakaz ustalenia przez gminę sposobu sprawienia pogrzebu należy zatem rozumieć powinność określenia pewnych ogólnych wytycznych, ewentualnie zespołu zasad, reguł wskazujących na tryb, formę, metodę danego postępowania, w tym przypadku odnoszących się do sprawienia samej czynności pogrzebu, a skierowanych do jednostki organizacyjnej gminy. (por. W. Maciejko (w:) W. Maciejko, P. Zaborniak, Ustawa o pomocy społecznej, Komentarz, LexisNexis, Wydanie 4, Warszawa 2013, tak też S. Nitecki, Komentarz do ustawy o pomocy społecznej, Gaskor, Wrocław 2013). Ustalenie sposobu sprawienia pogrzebu powinno mieć charakter ogólny i przybrać formę określonych zasad obowiązujących przy organizacji każdego pogrzebu osobom zmarłym, o których mowa w przepisach ustawy o pomocy społecznej przez gminę, wiążących organ pomocy społecznej (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 30 czerwca 2016 r., sygn. akt I OSK 258/16; publ. Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych).

Ustawa o pomocy społecznej nie zawiera definicji "pogrzebu". Przepisy ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych operują natomiast pojęciem "pochówku" utożsamianego ze "składaniem zwłok lub szczątków do grobu". Zakładając jednak racjonalność ustawodawcy, nie wydaje się celowe utożsamianie zakresu znaczeniowego obu pojęć. Nie należy więc utożsamiać pogrzebu wyłącznie z aktem złożenia ciała albo szczątków do grobu, ale z przeprowadzeniem zwyczajowo przyjętych, w danej kulturze, obrzędów związanych ze śmiercią i pożegnaniem osoby zmarłej (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2011 r., sygn. akt I UZP 5/10, publikowana OSNP 2011/13-14/186).

Uchwała podejmowana w oparciu o art. 44 ustawy o pomocy społecznej powinna zatem w swej treści ograniczać się do unormowań zawierających określone reguły postępowania, wskazujące na sposób przeprowadzenia czynności pogrzebowych. Ustalenie sposobu sprawienia pogrzebu powinno

przybrać formę określonych zasad obejmujących swym zakresem następujące kwestie: rozstrzygnięcie o sposobie złożenia ciała do grobu (w tradycyjny sposób czy w drodze kremacji), o zakupie trumny czy urny, tabliczki informującej o tożsamości zmarłego, wiązanki pogrzebowej, wskazanie sposobu przygotowania zwłok do pochowania, sposób przewiezienia zwłok w granicach administracyjnych gminy, wybór cmentarza, wykopanie i zakopanie grobu, pochowanie do mogiły, wskazanie obrzędów, jakie powinny temu towarzyszyć, oznaczenie kwatery, zapewnienie uformowania i oznaczenia grobu, czy też sposobu upamiętnienia zmarłego. Uchwała ma więc określać czynności, jakie gmina dokona w związku z szeroko rozumianym pochowaniem osoby zmarłej, przy jednoczesnym uwzględnieniu ogólnie obowiązujących czy też lokalnych obrzędów i zwyczajów.

Organ nadzoru podkreśla, iż organ wykonujący kompetencję uchwałodawczą zawartą w upoważnieniu ustawowym, jest obowiązany działać ściśle w granicach tego upoważnienia. W państwie prawa organy władzy publicznej działają w granicach i na podstawie prawa. Z konstytucyjnej zasady praworządności (art. 7 Konstytucji RP) wynika, że zadania i kompetencje, sposób ich wykonania oraz więzi między podmiotami administracji publicznej są uregulowane prawnie. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, realizując przysługujące mu kompetencje powinien ściśle uwzględniać wytyczne zawarte w upoważnieniu kompetencyjnym. Przekroczenie kompetencji przez Radę przy podejmowaniu ww. uchwały powinno być traktowane jako istotne naruszenie prawa, skutkujące nieważnością uchwały w zakresie, w którym przekroczono przyznane kompetencje. Powyższe stanowisko organu nadzoru, potwierdza uzasadnienie wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego oz. we Wrocławiu z dnia 14 kwietnia 2000 r. (sygn. akt I SA/Wr 1798/99, publ. Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych), w którym stwierdzono, iż *opierając się na konstrukcji wad powodujących nieważność można wskazać rodzaje naruszeń przepisów, które trzeba zaliczyć do istotnych, skutkujących nieważnością uchwały organu gminy. Do nich należy naruszenie przepisów wyznaczających kompetencję do podejmowania uchwał, podstawy prawnej podejmowania uchwał, przepisów prawa ustrojowego, przepisów prawa materialnego - przez wadliwą ich wykładnię - oraz przepisów regulujących procedurę podejmowania uchwał.*

Reasumując, w uchwale podjętej na podstawie art. 44 ustawy o pomocy społecznej winny zostać uregulowane wyłącznie kwestie związane z określeniem sposobu sprawienia pogrzebu, a wszelkie inne regulacje winny zostać uznane za wykraczające poza upoważnienie ustawowe, a w związku z tym nieważne.

Przechodząc do oceny legalności przedmiotowej uchwały, w pierwszej kolejności należy wskazać, że uchwała w części stanowi próbę realizacji upoważnienia zawartego w art. 96 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Dotyczy to części określonej w:

- tytule uchwały w zakresie wyrazów: *oraz zwrotu kosztów pogrzebu realizowanych przez Gminę Ujsoły,*
- § 1 uchwały w zakresie wyrazów: *oraz zasady zwrotu kosztów poniesionych oraz związanych ze sprawieniem pogrzebu,*
- § 9 i § 10 uchwały stanowiących, że:

§ 9. W przypadku pokrycia kosztów pogrzebu przez Gminę poniesione wydatki podlegają zwrotowi:

- 1) jeżeli po zmarłym przysługuje zasilek pogrzebowy z ubezpieczenia społecznego, udokumentowane wydatki w całości pokrywa się z tego zasilku;*
- 2) jeżeli zmarły pozostawił majątek, a nie przysługuje po nim zasilek pogrzebowy, wydatki pokrywa się w całości lub części z masy spadkowej, zgodnie z przepisami prawa spadkowego;*
- 3) w przypadku sprawienia pogrzebu dla osoby bezdomnej, bez uprawnień do zasilku pogrzebowego przez gminę ostatniego zameldowania tej osoby na pobyt stały;*
- 4) w przypadku osoby NN koszty pogrzebu pokrywa w całości Gmina.*

§ 10. Wójt Gminy Ujsoły może odstąpić od żądania zwrotu całości lub części wydatków na pokrycie kosztów pogrzebu od spadkobierców, gdy dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego na osobę określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 96 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej: *Rada gminy określa, w drodze uchwały, zasady zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej, o których mowa w ust. 2, będących w zakresie zadań własnych.* Przywołany art. 96 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej stanowi z kolei: *Wydatki na usługi, pomoc rzeczową, posiłki, zasilki na ekonomiczne usamodzielnienie, zasilki okresowe i zasilki celowe przyznane pod warunkiem zwrotu podlegają zwrotowi w części lub całości, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby zobowiązanej do zwrotu wydatków przekracza kwotę kryterium dochodowego.*

Jak można wywnioskować z powyższych regulacji, Rada uprawniona jest do ustanowienia zasad zwrotu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej wskazane w art. 96 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, wśród których nie znajduje się świadczenie w postaci sprawienia pogrzebu. Nadto, zgodnie z art. 96 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej: *W przypadku pokrycia kosztów pogrzebu przez gminę poniesione wydatki podlegają zwrotowi z masy spadkowej, jeżeli po osobie zmarłej nie przysługuje zasiłek pogrzebowy.*

Mając na względzie powyższe, przywołane powyżej postanowienia uchwały należy uznać za przyjęte z przekroczeniem upoważnienia ustawowego zawartego w art. 96 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej i tym samym istotnie naruszające prawo.

Dodatkowym argumentem przemawiającym za zakwestionowaniem ww. części uchwały jest odmienny charakter prawny uchwał podejmowanych na podstawie art. 96 ust. 4 i art. 44 ustawy o pomocy społecznej. Uchwała podjęta na podstawie art. 96 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej stanowi akt prawa miejscowego, co oznacza, że nie można tej delegacji realizować łącznie w jednej uchwale, która reguluje także materię określoną w art. 44 ustawy o pomocy społecznej. Art. 44 ustawy o pomocy społecznej nie zawiera bowiem upoważnienia do ustanowienia aktu prawa miejscowego, a do ustanowienia aktu będącego aktem kierownictwa wewnętrznego (skierowanego do jednostki organizacyjnej gminy), a zatem aktu, który podejmowany jest w drodze uchwały zwykłej.

Istotna różnica pomiędzy aktem normatywnym stanowiącym akt prawa miejscowego, a aktem kierownictwa wewnętrznego sprowadza się do tego, że akt prawa miejscowego rozstrzyga w sposób bezwzględny o prawach i obowiązkach podmiotów tworzących wspólnotę samorządową - i do takich aktów zaliczamy uchwały podejmowane na podstawie art. 96 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, natomiast akt kierownictwa wewnętrznego określa jedynie zadania, organizację oraz obowiązki osób i jednostek organizacyjnych gminy - i do takich aktów zaliczamy akty podejmowane na podstawie art. 44 ustawy o pomocy społecznej.

Kolejno, trzeba zwrócić uwagę na uregulowanie zawarte w § 2 uchwały, zgodnie z którym: *Zadania własne Gminy polegające na sprawieniu pogrzebu osobom zmarłym, które zamieszkiwały lub przebywały na terenie gminy, w tym osobom bezdomnym, w odniesieniu do których nie ustalono osób zobowiązanych do dokonania pochówku, realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujsołach, zwany dalej „Ośrodkiem”.*

Przepis ten, w zakresie wyrazów: *które zamieszkiwały lub przebywały na terenie gminy, w tym osobom bezdomnym, w odniesieniu do których nie ustalono osób zobowiązanych do dokonania pochówku* należy uznać za modyfikujący postanowienia zawarte w art. 10 ust. 3 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych, zgodnie bowiem z tym przepisem ustawy *zwłoki niepochowane przez podmioty, o których mowa w ust. 1 (wskazane poniżej), albo nieprzekazane uczelni lub federacji podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki są chowane przez gminę właściwą ze względu na miejsce zgonu, w przypadku osób pozbawionych wolności zmarłych w zakładach karnych lub aresztach śledczych - przez dany zakład karny lub areszt śledczy, z wyjątkiem zwłok osób, które uwolniły się z zakładu karnego lub aresztu śledczego, oraz osób, które przebywały poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego, w szczególności w trakcie korzystania z zezwolenia na czasowe opuszczenie tego zakładu lub aresztu bez dozoru lub asysty funkcjonariusza Służby Więziennej.* Zatem zadanie własne gminy polegające na sprawieniu pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, dotyczy co do zasady wszystkich osób, których zgon nastąpił na terenie gminy (z wyjątkami wskazanymi powyżej), a podmioty wskazane w art. 10 ust 1 ww. ustawy, nie dokonały ich

pochówku. Art. 10 ust. 1 ustawy stanowi, że: *Prawo pochowania zwłok ludzkich ma najbliższa pozostała rodzina osoby zmarłej, a mianowicie:*

- 1) *pozostały małżonek(ka);*
- 2) *krewni zstępni;*
- 3) *krewni wstępni;*
- 4) *krewni boczni do 4 stopnia pokrewieństwa;*
- 5) *powinowaci w linii prostej do 1 stopnia.*

Prawo pochowania zwłok osób wojskowych zmarłych w czynnej służbie wojskowej przysługuje właściwym organom wojskowym w myśl przepisów wojskowych. Prawo pochowania zwłok osób zasłużonych wobec Państwa i społeczeństwa przysługuje organom państwowym, instytucjom i organizacjom społecznym. Prawo pochowania zwłok przysługuje również osobom, które do tego dobrowolnie się zobowiążą.

W konsekwencji, § 2 uchwały, we wskazanej części, należy uznać za istotnie naruszający art. 44 ustawy o pomocy społecznej w związku z art. 10 ust. 1 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych.

Kolejno, należy przejść do analizy § 6 uchwały, który stanowi:

Zakres usług pogrzebowych obejmuje podstawowe czynności, które w danym przypadku są niezbędne do sprawienia pochówku, a w szczególności:

- 1) *dopełnienie formalności prawnych;*
- 2) *opłacenie kosztów przechowywania zwłok w chłodni;*
- 3) *przewóz zwłok;*
- 4) *przygotowanie zwłok do pochówku;*
- 5) *wykupienie miejsca na cmentarzu;*
- 6) *spopielenie zwłok;*
- 7) *zakup trumny wraz z akcesoriami lub urny;*
- 8) *wykopanie i zasypanie grobu;*
- 9) *obsługę pogrzebu;*
- 10) *posługę duszpasterską.*

W ocenie organu nadzoru, wskazane w ww. § 6 sformułowanie: *a w szczególności* (zawarte we wprowadzeniu do wyliczenia) uchwały powoduje, że katalog czynności obejmujących sprawienie pogrzebu, ma charakter wyliczenia otwartego. Oznacza to, że czynnościami wchodzącymi w zakres sprawienia pogrzebu mogą być również inne, niewymienione w uchwale, zadania. W konsekwencji ww. regulacje są niejasne i nieprecyzyjne, gdyż Rada Gminy przyznała organowi wykonawczemu gminy nieograniczone prawo wskazania czynności, które będą niezbędne do sprawienia pogrzebu. Ponownie wymaga zaznaczenia, iż organ stanowiący gminy jest obowiązany formułować zawarte w uchwale postanowienia na podstawie i w granicach upoważnienia ustawowego, precyzyjnie i kompleksowo realizujących delegację ustawową (art. 7 Konstytucji RP), a regulacje w nim zawarte powinny być jasne, czytelne i przejrzyste (art. 2 Konstytucji RP). Kwestionowane unormowanie nie spełnia jednak ww. wymogów.

Konkludując, w ocenie organu nadzoru, Rada Gminy Ujszoły w wyżej wymienionym zakresie istotnie naruszyła przepis art. 44 ustawy o pomocy społecznej w związku z art. 2 i art. 7 Konstytucji RP.

Z art. 2 Konstytucji RP wynika zasada określoności przepisów prawa, która wymaga, aby przepisy prawa były jasne, to znaczy precyzyjne i komunikatywne, co odnosi się również do przepisów stanowiących w aktach nie będących aktami prawa miejscowego.

Kolejno, należy wskazać, na postanowienia zawarte w § 7 ust. 1 - 2 i § 8 uchwały, które stanowią:

§ 7. 1. *Łączny koszt pogrzebu nie może być wyższy od wartości kwoty zasiłku pogrzebowego określonego według odrębnych przepisów, obowiązujących w dniu pogrzebu.*

2. *Wydatki związane z organizacją pogrzebu pokrywane są z budżetu Gminy.*

§ 8. *Zapłaty lub zwrotu kosztów za sprawowanie pogrzebu dokonuje się na podstawie faktur i pokwitowań wykonawców usług.*

W ocenie organu nadzoru nie można uznać, że w zakresie pojęcia „sposobu sprawienia pogrzebu” zawiera się określanie kwestii dotyczących zapłaty za pogrzeb i kosztów sprawienia pogrzebu oraz ich zwrotu.

W odniesieniu do powyższych regulacji dotyczących kosztów pogrzebu należy także po raz kolejny zaznaczyć, że sprawienie pogrzebu jest jednym ze świadczeń niepieniężnych pomocy społecznej (art. 36 pkt 2 lit. f ustawy o pomocy społecznej), a obowiązek organizacji pochówku, w tym osób bezdomnych, jest zadaniem własnym gminy (art. 17 ust. 1 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej). Jego realizacja następuje jednak dopiero wówczas, gdy z prawa do pochowania zmarłego nie skorzystają osoby (podmioty) wskazane w art. 10 ust. 1 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych. Jeśli gmina pokryje koszty pogrzebu to poniesione przez nią wydatki podlegają zwrotowi w pierwszej kolejności z zasiłku pogrzebowego, a w drugiej kolejności, jeżeli po osobie zmarłej nie przysługuje zasiłek pogrzebowy, z masy spadkowej (art. 96 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej). Przepisy te nie dają podstaw do tego, aby organ stanowiący gminy mógł ograniczyć wysokość kosztów pogrzebu. Gmina zobowiązana jest, bowiem zorganizować pogrzeb, niezależnie od wysokości kosztów, jakie będzie musiała na ten cel ponieść (zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z dnia 30 listopada 2021 r., sygn. akt II SA/Ol 569/21, publ. Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych).

Reasumując, regulacje zawarte w § 7 ust. 1 i 2 oraz w § 8 uchwały należy uznać za przekraczające delegację z art. 44 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 96 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, co należy zakwalifikować jako istotne naruszenie prawa.

Mając na względzie opisane powyżej istotne naruszenia prawa, organ nadzoru wskazuje, że możliwe jest jednak doprowadzenie do stanu zgodnego z prawem poprzez wyeliminowanie jedynie wskazanej na wstępie części uchwały.

Omawiane uchybienia w przedmiotowej uchwale należy zaliczyć do kategorii istotnych naruszeń prawa. Za istotne naruszenie prawa uznaje się uchybienie, prowadzące do skutków, które nie mogą być tolerowane w demokratycznym państwie prawnym. Istotne naruszenie prawa w uchwale to takie naruszenie, które powoduje, że akt pozostaje w wyraźnej sprzeczności z określonym przepisem prawnym, sprzeczność ta jest oczywista i bezpośrednia, i wynika wprost z porównania treści przepisu z ocenianą regulacją. Chodzi tu o wady kwalifikowane, z powodu których cały akt lub jego część nie powinien wejść w ogóle do obrotu prawnego. W takiej sytuacji konieczne jest stwierdzenie nieważności aktu, czyli jego wyeliminowanie z obrotu prawnego z mocą *ex tunc*, co powoduje, że dany akt, czy jego część nie wywołuje skutków prawnych od samego początku (zob. wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia: 15 czerwca 2021 r., sygn. akt III OSK 3457/21, 29 września 2021 r. sygn. akt I OSK 4382/18, 13 stycznia 2022 r., sygn. akt III OSK 542/21, 23 lutego 2022 r., sygn. akt III OSK 2954/21, publ. Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych).

Przepis art. 91 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym stanowi, iż uchwała lub zarządzenie organu gminy sprzeczne z prawem są nieważne. O nieważności uchwały lub zarządzenia w całości lub w części orzeka organ nadzoru w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia doręczenia uchwały lub zarządzenia, w trybie określonym w art. 90.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należy, iż uchwała Nr IX/80/2025 Rady Gminy Ujsoły z dnia 27 marca 2025 r. w sprawie określenia zasad sprawienia pogrzebu oraz zwrotu kosztów pogrzebu realizowanych przez Gminę Ujsoły, została podjęta z istotnym naruszeniem obowiązującego prawa, co czyni stwierdzenie jej nieważności w wyżej wymienionej części uzasadnionym i koniecznym.

Pouczenie:

Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa, w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, za pośrednictwem Wojewody Śląskiego, w terminie 30 dni licząc od dnia doręczenia rozstrzygnięcia.

Z upoważnienia Wojewody Śląskiego

Iwona Andruszkiewicz
Wydział Nadzoru Prawnego - Zastępca Dyrektora
Wydziału Nadzoru Prawnego